

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๗

เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาของประเทศไทยสู่การปฏิบัติและผลักดันไปสู่การดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างชัดเจน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน และประชาชนได้นำผลการเรียนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ มาสะสมเทียบโอน และใช้ประโยชน์ในการเพิ่มคุณวุฒิการทำงานและการศึกษาต่อ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง ด้วยความเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการทำงาน การเรียนรู้และการฝึกอบรมใหม่ได้ตลอดเวลา โดยไม่จำกัดอายุ รวมทั้งสร้างโอกาสให้แรงงานและประชาชนทั่วไปได้เพิ่มทักษะและพัฒนาทักษะใหม่ นำไปสู่การยกระดับวิชาชีพให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๑๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมติคณะกรรมการการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ และคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“ธนาคารหน่วยกิต” หมายความว่า ระบบทะเบียนสะสมหน่วยกิตและกลไกการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ หรือการสะสมประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ และสามารถเทียบโอนหน่วยกิต ระหว่างสถานศึกษาได้

“หน่วยกิต” หมายความว่า หน่วยที่แสดงปริมาณของผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ หรือการสะสมประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ

“ผลการเรียน” หมายความว่า ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ คุณธรรมจริยธรรม และลักษณะบุคคลที่ได้จากการศึกษา ซึ่งสามารถแสดงในรูปของคะแนนตัวอักษร หรือแต่มีระดับคะแนนที่นำมาคิดคะแนนผลการเรียนหรือคำนวณแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมได้

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ หรือการสะสมประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำนาระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ หรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนด

“การเทียบโอน” หมายความว่า การดำเนินการเทียบโอนหน่วยกิต ซึ่งมี ๒ ลักษณะ ได้แก่ (๑) การโอนผลการเรียน โดยนำผลการเรียนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของ ผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา และ (๒) การเทียบระดับการศึกษา โดยนำผลการเรียนหรือผลลัพธ์ การเรียนรู้มาประเมินเทียบระดับการศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับระเบียบของสถานศึกษานั้น ๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

“ผู้เรียน” หมายความว่า ผู้ที่ลงทะเบียนสะสมหน่วยกิตกับสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

“การอาชีวศึกษา” หมายความว่า การศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ ทั้งรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

“การฝึกอบรม” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้และการฝึกทักษะอาชีพระยะสั้น หรือระยะยาว ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนด

“สถานศึกษา” หมายความว่า โรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

“หน่วยงานต้นสังกัด” หมายความว่า หน่วยงานที่มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตร ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาอยู่ในสังกัดหรือในการกำกับดูแล

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง

ข้อ ๔ การดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๔.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยไม่กำหนดอายุ และคุณวุฒิของผู้เรียน เป็นการเชื่อมโยงทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๔.๒ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตที่ได้จากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยไม่มีเงื่อนไขของระยะเวลาในการสะสมและระยะเวลาในการศึกษา และสามารถเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสถานศึกษาได้

๔.๓ ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาและใช้ประโยชน์ของธนาคารหน่วยกิตเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เอื้อประโยชน์ในการเพิ่มพูนสมรรถนะ ทักษะ เพื่อการทำงานและการเพิ่มคุณวุฒิ

ข้อ ๕ ธนาคารหน่วยกิต มีหลักการ ดังนี้

๕.๑ ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ มาเทียบโอนหน่วยกิตและสะสมในธนาคารหน่วยกิตได้ตามประกาศฉบับนี้

๕.๒ ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตในธนาคารหน่วยกิตได้ตลอดชีวิตโดยไม่จำกัดอายุ และคุณวุฒิของผู้เรียน รวมทั้งระยะเวลาในการสะสมหน่วยกิต และระยะเวลาในการเรียน

๕.๓ ข้อมูลหน่วยกิตของผู้เรียนที่สะสมไว้ในธนาคารหน่วยกิตได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ ๖ การสะสมหน่วยกิต มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๖.๑ การสะสมหน่วยกิตที่ได้จากการศึกษาในระบบ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนเพื่อสะสมหน่วยกิตในสถานศึกษาที่ขึ้นทะเบียนเป็นธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษาได้ ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนสะสมหน่วยกิตในธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษาที่ขึ้นทะเบียนมากกว่าหนึ่งแห่งได้

๖.๒ การสะสมหน่วยกิตที่ได้จากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประกาศกำหนด หรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

ข้อ ๗ การบันทึกผลการเรียน และผลลัพธ์การเรียนรู้ ของผู้เรียนในธนาคารหน่วยกิตให้ดำเนินการ ดังนี้

๗.๑ กรณีผู้เรียนได้รับหน่วยกิตจากการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาต่าง ๆ จากการศึกษาในระบบของสถานศึกษา ให้สถานศึกษานำบันทึกผลการเรียนตามระดับคะแนนตัวอักษรหรือแต่ระดับคะแนนที่สอบได้

๗.๒ กรณีที่ผู้เรียนได้รับหน่วยกิตจากการเทียบโอนจากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ ให้สถานศึกษานำบันทึกโดยไม่กำหนดระดับคะแนนตัวอักษรหรือแต่ระดับคะแนน หรืออาจจัดให้มีการประเมินใหม่เพื่อวัดระดับผลการเรียนและบันทึกผลการเรียนตามระดับคะแนนตัวอักษรหรือแต่ระดับคะแนนที่สอบได้ โดยให้จัดทำหลักฐานข้อมูลประกอบการเทียบโอนบันทึกไว้ด้วย

ข้อ ๘ การนำหน่วยกิตที่สะสมไว้ในธนาคารหน่วยกิตเพื่อไปใช้ในการศึกษาเพื่อรับคุณวุฒิการศึกษา ให้จัดทำเป็นประกาศหลักเกณฑ์ตามระดับการศึกษาและรูปแบบการศึกษา โดยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รูปแบบการศึกษาในระบบ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด รูปแบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด และการอาชีวศึกษา ทั้งรูปแบบการศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกำหนด ภายใน ๓๐ วันนับจากวันที่ประกาศมีผลบังคับใช้

ทั้งนี้ ธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษา สามารถออกรายงานการสะสมหน่วยกิต เพื่อใช้ในการ แสดงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อ ๙ การดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ให้ดำเนินการ ดังนี้

ธนาคารหน่วยกิต ประกอบด้วย ธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษา ธนาคารหน่วยกิต ระดับจังหวัด ธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษา และธนาคารหน่วยกิตกลาง โดยแต่ละหน่วยงาน มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) สถานศึกษาที่ขึ้นทะเบียนเป็นธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษา ให้ดำเนินการตามประกาศ ที่ธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาตาม (๓) และหน่วยงานต้นสังกัดตามข้อ ๑๐ ประกาศกำหนด

(๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด ให้ดำเนินการ ประสานงาน ส่งเสริม และบูรณาการ การทำงานธนาคารหน่วยกิตของหน่วยงานและองค์กร จัดการศึกษาในจังหวัด ทุกระดับการศึกษาและรูปแบบการศึกษา รวมถึงการตรวจสอบ รับรองและ ขึ้นทะเบียนสถานศึกษา และให้เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับธนาคารหน่วยกิตตาม (๑) (๓) และ (๔)

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ทำหน้าที่เป็นธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษา ให้ดำเนินการจัดทำประกาศที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ธนาคารหน่วยกิตในระดับการศึกษาและรูปแบบการศึกษา ภายใน ๖๐ วัน นับจากวันที่ประกาศ มีผลบังคับใช้ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของธนาคารหน่วยกิต ตาม (๑) และ (๒) และให้เชื่อมโยงฐานข้อมูลของธนาคารหน่วยกิตตาม (๒) และ (๔)

(๔) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทำหน้าที่เป็นธนาคารหน่วยกิตกลาง เป็นเลขานุการ ของคณะกรรมการ รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุน บูรณาการการดำเนินการของธนาคารหน่วยกิต ให้เป็นไปตามประกาศนี้และที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๐ การดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดที่มีสถานศึกษาดำเนินการธนาคารหน่วยกิต ให้ดำเนินการออกคำสั่ง ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ของธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษาเป็นไปตามประกาศฉบับนี้ และกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงาน ของธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษา และให้เชื่อมโยงฐานข้อมูลของธนาคารหน่วยกิตตามข้อ ๙ (๒) (๓) และ (๔)

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจ ในการเสนอแนะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการออกคำสั่ง ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามประกาศนี้ รวมทั้งกำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ